

במדינה

המשק

הלחמנייה של אנג'ל

מי הוא מי

בין עשירי הארץ

אתם קמים בכוקר, שותים את הקפה של מושביץ, עם לחמניה של אנג'ל ונוסעים לעבודה במכונית שייבא קרסו. במישרד אתם מסירים את המיקטורן שייצר פולק, מטלפנים לבנק של רנקני ונותנים הוראה לקנות מנייה של אייזנברג.

בארוחת הצהרים אתם אוכלים פס"טה של פרופר עם בשר שייבא גיטר, שותים משקה קל של בורנשטיין ומקנחים בגלידה של שטראוס. כש אתם חוזרים לבית שכנה רובינשטיין, אתם נזכרים ששכחם, לעזאזל, להוד מין סוף-שבוע במלון של שיף.

ארוחת הערב שלכם מורכבת מה דגים של מרידור, אחריה אתם מפעילים את הטלוויזיה של בורנשטיין וגורודצקי ולא שוכחים לבלוע את התרופה של הורביץ. עיניכם נעצמות לאיטן, ובחלומכם אתם רואים ערימות של רוטשילדים.

ללא בחל ופרק, זהו התקציר האומריכל על עטיפת ספר חדש,

חיילי צה"ל בהמתנה בלבנון ידיעות הצריכות להדליק נורה אדומה

ביותר היא מילחמת-ההתשה לאורך העלה שארכה שנה וחצי, ושעוצמתה עלתה בהרבה על זו של המלחמה המתנהלת כיום בלבנון.

אולם ליקחיהעבר מורים בכירה, כי אין קשר בין העוצמה הקרבית ובין כושר עמידתו של הצבא. הצבא הבריטי במלחמת-העולם הראשונה ספג יותר אבידות במערכת איפר השלישית ב-1917 (הידועה יותר כקרב פשנדיל), אך למרות זאת לא התמוטט. שנה קודם לכן, בימה הראשון של מערכת סום ב-1916, ספג 60.000 אבידות, ועד תום המערכה נמנו כ-420 אלף נפגעים.

במלחמת-העולם הראשונה עמד צבא-היבשה הגרמני בקרבות קשים ורבי-אבידות ולא התפורר. לעומת זאת, רווקא הצי שהסתגר בנמלים וכמעט שלא נלחם, התמרד והתפורר. בוויאטנאם עמד צבא ארצות-הברית בפני קרבות בעוצמה פחותה בהרבה ואבידות קטנות בהשוואה למערכות אלה, ולמרות זאת הל בו תהליך של שחיקה, שגבל בהתפוררות. במלחמה זו התברר שאין קשר בין מיספר הנפגעים ובין תופעות ההתפוררות בצבא. שכן, בשנים שאחרי 1968, בעוד מיספר האבידות קטן

הסורים בלבנון — לישראל יתרון

סירוביפקודות וסמים

הניסיון מורה כי אם נאה שחיקה או התפוררות, היא בדרך כלל באה כעבור שלוש או ארבע שנים מפריצת המלחמה (המרירות בצבא הצרפתי ב-1917, תופעות של שחיקה בצבא הצרפתי באלג'יר, תחילת ההתפוררות בוויאטנאם ב-1967).

שהות בלבנון לתקופה של שנה או שנתיים נוספות, תוך התמשכות הגרילה וללא שיראה פיתרון סביר באופק, עשויה לגרום לתופעות של שחיקה בקרב חלק מן היחידות בלבנון, ובעיקר ביחידות-השירותים.

המרדים לבדיקת מידת-השחיקה הם בין השאר שיעור העריקות/נפקודות בקרב הכוחות, שיעור האלימות כלפי מפקדים, סירובי פקודות, ואחוז השימוש בסמים.

בתחום הסמים התפרסמו לאחרונה כמה ידיעות, הצריכות להדליק נורה אדומה.

אך בעוד שאו התנהלה המלחמה בסביבה ריקה כרוכה מאוכלוסיה, הרי שלבנון היא ארץ צפופת-אוכלוסין ורוויית-סמים, ועל אף הפקודות לחיילי צה"ל להימנע ממגע עם תושבים מקומיים, קשה להימנע מחיכוך באוכלוסיה האזרחית שם.

בתנאים של לחץ נפשי מצד אחד וזמינות של סמים מצד שני, עשויים חיילים לנסות לברוח באמצעות שימוש בסמים. שוב כי להרגיש, כי סכנה זו קיימת בעיקר ביחידות השירותים, שרמת הגיבוש והפיקוד בהן נמוכה (אם כי המיקרה של פלוגת צנחנים, שפשה בה נגע עישון הסמים, לחלוטין).

מבחינה זו רצוי היה לצמצם את נוכחותן של יחידות-השירותים בלבנון, אולם כל עוד צה"ל מחזיק שם יהיה צורך לקיים שם מערך לוגיסטי כדי לתספק ולתחזק אותן.

הצהרות לא-מיקריות

על רקע זה אין פלא שצה"ל פועל כעת להביא ליציאה מלבנון בהקדם האפשרי. ההודעות לעיתונות על הפגיעה באימונים ובמוכנות למלחמה עקב השתייה בלבנון, וגם הצהרת הרמטכ"ל, רביאלוף משה לוי, בדבר היתרונות לצה"ל משהיית הסורים בלבנון, שנסוגתם נחשבה פעם תנאי הכרחי (ראה מיסגרת) — כל אלה אינם מיקריים.

אל קבוצות-הלחץ הפועלות להוצאת צה"ל מלבנון הצטרף גם המטה הכללי של צה"ל.

רנני שמיגל

המישטר, הן מבית והן מחוץ, בשל הצורך ללכוד את השודות בנגר האויב הציוני.

נסיגה ישראלית מלבנון, כאשר הסורים נשארים שם, תשלו מן המישטר את היכולת לנפנף באיזם הישראלי, ודבר זה, בנוסף לזעם על תמיכת אל-אסד באיראן, במלחמתה נגד עיראק, עשוי להביא למערכה מחודשת של סיגוע-פגזים והתקרר ממויות בסוריה, שיביאו לריתוק אמצעים לצפון המדינה ואולי אף לעירעור המישטר.

שקיעה בבוץ חלבנוני

בניגוד לדיעה הרווחת, לא רק ישראל שקועה בבוץ של לבנון, אלא גם סוריה שקועה בו עמוק, והצורך לתמוך בין הכוחות השונים שם הניא בעבר, ואף גורם כיום, לסורים צרות צרהרות. מנקודת-ראות ישראלית עדיף לכן לאפשר לסורים להישאר בלבנון ולהסתבך במאבקי-הפנים שלה ללא יכולת לצאת.

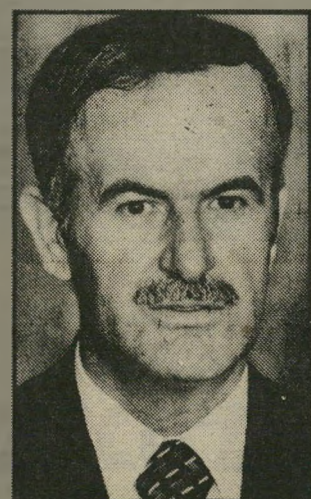
מאידך שימשה סוריה, מאז פלישתה ללבנון, גורם מרסן בארץ זו ומנעה בה התפתחויות שליליות מבחינתה של ישראל.

ואשר לטיעון שיציאת הסורים מלבנון תקשה על פעילות אש"ף — אין כטיעון זה ממש. פעילותו של אש"ף בלבנון החלה זמן רב לפני הפלישה הסורית, ומה שאפשר אותה הוא הפיצול הערבי בלבנון וחולשת השלטון המרכזי בה.

גם אם יפוגו כוחות אש"ף שגותו בלבנון, יזרעו הסורים, וזר שהם ככד הוכיחו כושר לחזור ולהסתגן לשטחים שמהם פנו בלבנון. כוחות אש"ף נמצאים היום בניירות על אף הפינוי, לפני יותר משנה, נחלק מאנשי ערפאת חזרו לצפון הבקאע בתוך שבוע לפינויים מטריפולי.

של חאפס' אל-אסד, אשר הגיעו לשיאן בהתקוממות שהיתה כחמאת בפברואר 1982.

הפלישה הסורית ללבנון גרמה לתסיסה שהלכה והתרחבה וגם הקלה, ככל הנראה, על פעילות האחים המוסלמים נגד המישטר, כאמצעות הצרחת נשק ואמצעי-לחימה מלבנון לצפון סוריה, פעילות תאחים המוסלמים, וביחוד ההתקוממות ב-1980 וב-1982, ריתקה כוחות צבא

ניסין מורדכי נשיא אל-אסד גם הוא שקוע עמוק

ניכרים, והצורך לשמידה על הביטחון השוטף ריתק גם חלק מן הכוחות המיוחדים. בנוסף לאלה שפעלו בלבנון (אם כי מאז מילחמת-היהודים-הסורים גדלו הכוחות המיוחדים הסורים ב-1980).

בנוסף לבעיות הפנים, גרמה הנוכחות הסורית בלבנון לכידודה בעולם הערבי. אך הפלישה הישראלית ללבנון סייעה לשיפור מצבו של

אין כל סיכוי שהסורים ייצאו מלבנון בעתיד הנראה לעין. דומה שגם יצחק שמיר ומושה ארנס הגיעו למסקנה זאת. אולי אפילו כבר הגיעו למסקנה, שאליה הגיע בשעתו יצחק רבין, כי הנוכחות הסורית בלבנון אינה בדיוק פוגעת בישראל, אלה להיפך, יש לנוכחות הסורית בלבנון גם כמה יתרונות בלתי-מבוטלים מנקודת-ראות ישראלית.

פיזור הצבא הסורי

בצה"ל מודאגים ממה שמכונה "שדה הקרב הרזוי", מצב שבו עלול צה"ל למצוא את עצמו במלחמה עתידית, כשהדקרב רחוס וגרדש כוחות ערביים גרולים, אשר ימנעו מצה"ל להשיג הכרעה.

כחזית הסורית בעייה זו חריפה במיוחד, משום שגודלה של זירת הלחימה, רמת-הגדול, לא השתנה, אולם בצבא הסורי הל גדול ניכר: מספר גדול של חמש דיוויזיות במלחמת יום-הכיפורים לשמונה דיוויזיות כיום. אם יתרכזו כולן מול צה"ל ברמת הגולן, פירושו הרבר יותר כוחות ליחידת שטח נתונה.

מעורבות הסורים בלבנון הייכה אותם לפזר את צבאם, ובכך הן להרחיב את החזית והן להקטין את צפיפות הכוחות.

לפני מלחמת-לבנון היה כוח בסדר גודל של שתי דיוויזיות מרותק ללבנון, כאשר בכיורת לברח היה כוח שוודערץ' לדיוויזיה ח"י, בעוד כוחות אחרים פוזסים בבקאע ובאיזור טריפולי, וכוחות קומנדו מאבטחים את ציר בירות-דמשק.

עירעור המישטר

הנוכחות הסורית בלבנון יצרה בעיות-פנים חמורות למישטר

והולך, רבו תופעות שחיקה והתפוררות, שהתבטאו בעריקה, כאלימות כלפי מפקדים, כסירובי פקודה ובשימוש בסמים.

חוסן "הקבוצה הבסיסית"

יש גם כמה הברזלים בין מלחמת-ההתשה של 1969-70 ובין לבנון. מלחמת-ההתשה ארכה שנה וחצי, בעוד שהייה בלבנון מתארכת ונמשכת כבר תקופה ארוכה יותר. מלחמת-ההתשה התנהלה לאורך חזית

מחבר פרנקל

בחלום: ערימות של רוטשילדים

המיוחסים, ספורן של המישפחות העשירות בישראל, פרי עטם של שלמה פרנקל ושימעון ביכלר. השניים בני 36 ולשניהם פירקייחים מעניינים ביותר: פרנקל היה סבל כנמל, פועל-ייצור, פקיד, מוג בבאר, עורך עיתון סטודנטים באוניברסיטת-חיפה, מזכיר פרלמנטרי של שלי"ר, רכז מערכת העולם הזה, ולאחרונה העורך הכל-כלי של עיתון הערב חדשות, הנמצא בשלבי-הרצה.

ביכלר הספיק להיות פועל-בניין, סוחר-ירקות, סטודנט-מובטל, סוחר-אמנות, בעל מיסעדה ופקיד-ממשלה ועתה הוא כלכלן-חוקר.

פרנקל וביכלר עברו על הספר יותר משנה, כשהם מסתייעים בארכיון המפורט שלהם, שנאסף בקפדנות במשך שנים, והכולל גיוריי-עיתונים, מידע חסוי, צילומי קטעים רלוונטיים מספרים, ובמאות שיחות רקע, ראיונות ופגישות שלא לציטוט ופגישות לייחוס. לדעת השניים, העשירים בישראל הם כמעט כולם בני דור שני או שלישי לעושר גדול. הם עשירים בעלי מסורת, התרגלו למעמדם, והם מבוטסים בכס"פים ובכוחיות-היתר שלהם הילטב. יוצאי-דופן הם חיים שיף ואיש הביטוח שלמה אליהו, ונבו רישיים שעדיין לא נקלטו בין המיוחסים.